
[2021-26-RE](#)

Causa 2021-26-RE

(Cerqueda Torres i Cerqueda Visent c/ Vidal Sansa)

Número de registre 180-2021. Recurs d'empara

Aute del 18 de maig del 2021

BOPA núm. 60, del 26 de maig del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de març del 2021, per la representació processal dels Srs. Carles i Dolors Cerqueda Torres, i, Eric i Jordi Cerqueda Visent, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 8 de març del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que declari la vulneració dels drets al·legats;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist que el magistrat, Sr. Joan Manel Abril Campoy, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 24 de febrer del 2011, la Sra. Maria Vidal Sansa va presentar una demanda contra els Srs. Joan, Carles i Dolors Cerqueda Torres, en què sol·licitava la resolució del contracte d'arrendament i el desnonament de la finca situada a Prats, formada per l'agrupació de finques anomenades "*Terreta de Casa*", "*Prat de Casa*", "*Casa Cort i Era*" i "*Terra Lo Camp*", d'una superfície conjunta aproximada de 19.323,96 m², i, de la finca situada també a Prats, formada per l'agrupació de les finques

anomenades "*Terreta*", "*Amarget*" i "*Terra Bohiga*", d'una superfície conjunta aproximada de 23.597,62 m² -excloent-se expressament l'espai situat a un costat i, al darrera de la casa i de l'era de *Cal Llarch*, conegut per *Hort*, envoltant la meitat de l'edificació a comptar del mallador- amb l'obligació de retornar la possessió de les finques i, de les seves edificacions.

La representació processal dels Srs. Joan, Carles i Dolors Cerqueda Torres va interposar una demanda reconvençional, en què sol·licitava la nul·litat parcial o la ineficàcia d'una escriptura notarial atorgada l'1 de setembre del 2010 per la Sra. Maria Vidal Sansa quan va acceptar l'herència del seu pare.

1.2. El 16 d'octubre del 2019, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual estimava la demanda principal, i declarava resolt el contracte d'arrendament esmentat, ordenant el seu desnonament amb l'obligació de retornar la possessió de les finques i de les seves edificacions.

1.3. La representació processal dels Srs. Carles i Dolors Cerqueda Torres i dels Srs. Eric i Jordi Cerqueda Visent, hereus del Sr. Joan Cerqueda Torres, va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 8 de març del 2021, la Sala Civil va dictar una sentència, en què estimava parcialment aquest recurs i revocava parcialment la sentència de la primera instància en el sentit de desestimar la demanda principal presentada per la Sra. Maria Vidal Sansa i desestimar la demanda reconvençional presentada pels defenents.

1.4. El 24 de març del 2021, la representació processal dels Srs. Carles i Dolors Cerqueda Torres, i, Eric i Jordi Cerqueda Visent, va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 8 de març del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- En primer lloc, aquesta part impugna l'afirmació continguda en la sentència del 8 de març del 2021, dictada per la Sala Civil, que declara que el pronunciament del Batlle Episcopal del 13 d'abril de 1978, mitjançant el qual es reconeixia la condició d'hereu del germanastre de la Sra. Maria Vidal Sansa, no té efectes de la cosa jutjada respecte d'aquesta darrera, pel fet que no va formar part d'aquell procediment.

- Per fonamentar aquesta impugnació, cita l'aute del Tribunal Constitucional de l'1 de desembre del 2011, recaigut en la causa 2011-21-RE, en què es declarava que la sentència de 1978 esmentada havia adquirit caràcter de cosa jutjada.

- Per tant, segons el seu parer, el pronunciament sobre aquesta qüestió contingut en la sentència impugnada vulnera el seu dret a un procés degut, i, per extensió, l'article 88 de la Constitució, per no respectar l'eficàcia de les resolucions judicials.

- En segon lloc, aquesta part retreu a la Sala Civil haver desestimat la demanda de desnonament formulada per la part adversa sense indicar que la desestimació es fonamentava en el fet que la demandant no era la propietària de les finques i de les seves edificacions.

- Reitera que d'acord amb la sentència del 13 d'abril de 1978 anteriorment esmentada, el propietari d'aquests béns era el germanastre de la Sra. Maria Vidal Sansa.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que declari la vulneració dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil precisa, en primer lloc, que l'objecte de la causa rau en determinar si una demanda de resolució de contracte d'arrendament rústic fet de manera verbal per manca de pagament de la renda pot prosperar.

- La part agent i suposadament arrendadora havia de demostrar l'existència del contracte, l'objecte del contracte i la renda acordada.

- Per efectuar el seu pronunciament sobre l'objecte esmentat, la Sala Civil examina l'existència o no de la legitimació activa de la Sra. Maria Vidal Sansa, part agent, és a dir, si tenia la condició d'arrendadora.

- Després d'una llarga anàlisi respecte de les relacions familiars i dels fets afectant l'ocupació, la gestió i la utilització de les terres en litigi, la Sala Civil conclou que la Sra. Maria Vidal Sansa no havia estat mai l'arrendadora directa, ni per successió de la seva mare, de les terres que ara pretén recuperar; i, conclou, per tant, que existeix una manca de legitimació *ad causam* per part seva.

- Per tant, la Sala Civil considera que la demanda reconvençional que pretenia la nul·litat parcial o la ineficàcia d'una escriptura notarial atorgada per la Sra. Maria Vidal Sansa quan va acceptar l'herència del seu pare no hauria d'haver estat admesa, perquè no té cap relació amb la qüestió d'aquest plet, el qual havia de resoldre l'existència d'un arrendament entre la Sra. Maria Vidal Sansa i la família Cerqueda Torres.

- Per acabar, la Sala Civil considera que la sentència del 13 d'abril de 1978 del Batlle Episcopal, que declara la condició d'hereu del Sr. Agustí Vidal Torres, no pot tenir la condició i la vàlua de cosa jutjada davant de la Sra. Maria Vidal Sansa, la seva germanastra, perquè aquell pronunciament que va tenir efectes merament prejudicials en el si d'aquell procediment (efecte negatiu de la cosa jutjada), no té efecte davant de tercers aliens a aquell procediment.

- Altrament, recorda que l'objecte d'aquesta causa no rau en decidir si el Sr. Agustí Vidal Torres era o no era l'hereu del seu pare, sinó en decidir si la Sra. Maria Vidal Sansa era o no era l'arrendadora de les terres en litigi.

- La discussió respecte de la condició d'hereu del Sr. Agustí Vidal Torres fa l'objecte d'un altre procediment en curs (núm. 6000359/15).

- Per tots aquests motius, la Sala Civil desestima la demanda principal interposada per la Sra. Maria Vidal Sansa i confirma la desestimació de la demanda reconvençional presentada pels recurrents.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

- 3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.
- 3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.
- 3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).
- 3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha vulnerat els drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, pel fet de desestimar la demanda de desnonament presentada per la Sra. Maria Vidal Sansa, sense declarar si era propietària o no de les terres arrendades i sense reconèixer l'autoritat de la cosa jutjada del 13 d'abril de 1978, que declarava la condició d'hereu del seu germanastre, Sr. Agustí Vidal Torres.
- 3.5. Aquest recurs d'empara deriva d'un litigi que no tenia per objecte ni determinar la condició de propietària de la Sra. Maria Vidal Sansa, ni determinar la condició d'hereu del Sr. Agustí Vidal Torres.
- 3.6. La causa tenia per objecte determinar si la Sra. Maria Vidal Sansa, que demanava el desnonament de la part defenent respecte de les finques arrendades, era efectivament l'arrendadora d'aquestes finques i si es podia fonamentar en un contracte en vigor acordat entre les parts.
- 3.7. Per tant, no és il·lògic ni irraonable que la Sala Civil no s'hagi pronunciat en relació amb les qüestions relatives a la propietat dels béns en litigi, ni a l'herència del pare del Sr. Agustí Vidal Torres i de la Sra. Maria Vidal Sansa.
- 3.8. Altrament, la Sala Civil ha motivat les seves conclusions, recordant des de l'inici del seu raonament el marc precís del procediment en curs que exclouia aquestes dues qüestions i precisant a cada vegada que aquestes podran ser l'objecte d'un altre procediment.
- 3.9. Pel que fa a la condició d'arrendadora de la Sra. Maria Vidal Sansa i a l'existència d'un contracte d'arrendament verbal entre les dues parts, la Sala Civil analitza a bastament i amb nombroses precisions de detall tant les relacions familiars entre la Sra. Maria Vidal Sansa i el seu germà per part de pare, com els elements fàctics que podrien acreditar l'existència d'un contracte i la seva condició d'arrendadora.
- 3.10. En conclusió d'aquesta acurada anàlisi, la Sala Civil considera que la demandant no és l'arrendadora de les finques en litigi i no està legitimada per demanar el desnonament dels recurrents.
- 3.11. L'administració de les proves és un element constitutiu dels drets a un judici equitable i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

3.12. D'acord amb la jurisprudència constant d'aquest Tribunal, la valoració de les proves correspon a la jurisdicció ordinària, a condició que aquesta valoració no sigui manifestament irraonable ni vulneri un dret reconegut per la Constitució.

3.13. En aquest cas, de la sentència de la Sala Civil es desprèn que s'ha procedit a una anàlisi detallada i circumstanciada de la causa; es va determinar que la demandant no podia aportar la data precisa del presumpte contracte d'arrendament, ni la identitat de la persona que l'hauria conclòs, ni l'import del preu de l'arrendament.

3.14. Per consegüent, la decisió de la Sala Civil està degudament motivada i no vulnera ni el dret a un procés degut, ni el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ja que, en definitiva, la Sala Civil els dona la raó pel fet de desestimar la demanda de desnonament presentada per la part agent.

3.15. Així doncs, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-26-RE interposat per la representació processal dels Srs. Carles i Dolors Cerqueda Torres, i, Eric i Jordi Cerqueda Visent contra la sentència del 8 de març del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de maig del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat